

Raad 't Bildt, 17 oktober 2013, Agindapunt 'Fusie Noordwest Fryslân.
Utsproken tekst in eerste termyn

Wij hewwe krekt eerder bij 't met hamerslag passeren fan 't plan Bildtdiken 't beste foorbeeld had hoe bestuurskrachtig deuze gemeente handele kin in 't belang fan syn aigen burgers.'t Is ok 'n mooi foorbeeld fan hoe't alle fraksys/raadsleden gesaamlík handele kinne in 't belang fan de inweuners fan deuze gemeente. Wij beslútte ant nou toe ommers sels over wat d'r op 't Bildt gebeure mot, binne ant nou toe sels ferantwoordlik en ansprekber foor wat wy as raadsleden fan de gemeente 't Bildt foor ôns aigen inweuners doene.

Omdat wy metnander de inweuners fan 't Bildt ferteugenwoordige met korte, direkte linen in 'n bestuurlik oversichtlike gemeente stane wy raadsbreed achter 't plan Bildtdiken, in 't belang fan 't Bildt. Toegelyk doene wy fanaven 'n folgende stap met 't ferkeerde been om die bestuurlike ferantwoordlikhyd út hannen te geven. Wij sille al féér fóór de dochte fúzzydatum infestering as in de aigen Bildtdiken beprate met de andere kelezys/gemeenteraden en met Littenseradiel as metprater foor hur fier NW-keuze dorpen.

Ok ôns ferwachte ekstra besúnnigings 2014 worre al besproken met de noemde andere kelezys/raden. Met dut fúzzy-foorberaidingslút kieze wy d'r dus blykber foor om al de kommende fier jaar niet meer baas op aigen hiem te wezen. Wij geve fanaven al de bestuurlike rezy over ôns aigen gemeente met 't foarlêgende beslút út hannen.

Wij, ik laat meerderhyd/minderhyd nou bewust weg, wij gane as Bildtse raad na fanaven bestuurlik feerder op 't smâle, foor ôns burgers onsekere pând richting herindeling en dermet 't ferdwinen fan de gemeente 't Bildt. Met fier gemeentes – hoe groater de bestuurskracht ommers - , ni, met drie - minder bestuurskracht - , ni, met maar twee gemeentes - nag minder bestuurskracht - kieze wy foor herindeling over fier jaar. Of, wij prebere 't poasityf út te lêgen, is hier sprake fan fier jaar samenwerke?

De nije finânsjele sken fan nou drie gemeentes is nag niet beskikber. Hewwe wy bij dut beslút niet norig, fynt 't kelezy en de meerderhyd

fan de raad. Die krije jim in novimber 2013, is beloofd (is half jannewary 2014 nag niet beskikber) Tidens de RadeRaad kregen wy 'n paar sifers op twee pepiertsys. Wy hore de echo fan poalitikus Hendrik (Gerrit) Colijn: 'Geef jim maar rustig del. Wij regele 't wel.'

De gemeente wille wy over fier jaar ferdwine late, maar, dat is 'n sekerhyd der't wy 't over eens binne, 't Bildt blyft as billând, 't inpolderingsgebiet met die naam en met syn aigenhyd an taal- en kultuur, gewoan bestaan, as onferfreemdber aigendom fan de Bilkerts. Maar sorg foor ôns aigen lând met syn dorpen en beweunde seediken is gyn aigen ferantwoorlikhyd meer op aigen hiem. Taal en kultuur wort in 'n nije gemeente borgd met 't instellen fan 'n Bildts Kultuurinstitut.

Dat noeme wy fersterking fan de bestuurskracht. Maar 't is bestuurlike ferswakking omdat de aigen Bildtse raad, de ferteugenwoordiger fan de inweuners fan deuze gemeente, aansen niet meer sels gaat over infestere in de aigen dorpen en diken en 't fereningsleven, sels niet over St.-Anne as feerder te ontwikkelen regionaal winkelsintrum met syn nije Ulbe/Foorakker. In fúzzygemeentes om ôns hine maakt 't onderwiis en 't fereningsleven hur groate sorgen. De nije fuzygemeente Friese Meren wil besúnnige op beheer sportfelden, gimmestyk, kultureel erfgoed, dorpshúzzen, peuterspeulsalen, skoalgebouwen, musea. Maar ok selsstandighyd het syn priis, leze wy fanoffen in de Pers. Harlingen d'r over dinkt 't swimbad te slúten.

Op feerder raize in 'n nije gemeente is al wat op útfonnen, waar te lezen in de LC fan 12 oktober 2013: Zuil voor gemeentelijke burgerzaken in winkel. Foor de angifte fan 't eerste Westergo-poppy naar AH/Wassenaar, foor 't paspoort na de Poiesz en in de nije Aldi op 't dan ouwe Ulbe-terrain kinne je hine foor je nij rijbewiis. Maar soafeer is 't fansels nag lang niet. 't Kelezy befestigde in de leste RadeRaad dat 't fanaven te nimmen beslút gyn herindelingsbeslút is. Dat waar aigenlik 'n ferrassende metdeling. Want ok tidens 't Dorperondsdy waar de informasy dat deuze raad in oktober 2013, nou, fanaven, 't herindelingsbeslút nimt.

Wy sitere derom ok de eerste sinnen fan de inlaiding fan 't foarlêgende raadsstik: "In uw vergadering van februari 2013 heeft u ons college opgedragen om een uiterlijk in oktober 2013 te nemen herindelingsbesluit voor te bereiden over de vorming van één gemeente in Noordwest Fryslân, herindelingsdatum zo mogelijk 1 januari 2016. "Hoe eerder hoe better" saai 't CDA ommers. Maar d'r mot nagal wat gebeure foordat 'n herindelingsbeslút deur de in maart 2014 koazen drie nije gemeenteraden fan 't Bildt, Menameradiel en Franekeradeel, op syn froegst begin 2015 nommen worre kin. Burgemeester Veenstra, Franekeradeel saai twee weken leden tun syn raad dat de foerberaidings naar dat nag te nimmen herindelingsbeslút toe, nag anderhalf jaar kosse.

De nag te skriven kônsept-tekst herindeling gaat na de drie nije raden. At se nander fine kinne in de tekst gaat 't de burgerinspraak in. 'In 2014 weer 'n rondsdy dorpen, burgemeester?' waar ôns fraag in de leste RadeRaad. 'Nou ni, inspraak is aigenlik niet meer norig, want wy wete ommers hoe't de Bilkerts d'r over dinke.' Dat is soa. Ut 't onderzoek fan de Bildtse Post blykt dat hest driekwart fan de inweuners foorkeur het foor samenwerking. Dát fait is, terecht, opnommen in de eandrapportazy fan 't dorperondsdy. Wort dat onderzoek dos nag serieus nommen as form fan inspraak deur de inweuners fan ôns gemeente.

Frije Bilkerts is nag altiten foor die ok deur de rejale meerderhyd fan de inweuners wînste samenwerking fan gemeentes. En dermet, krekt as ôns gesaamlik doel waar met Middelsee, bestuurlike selsstandighyd, baas op aigen hiem, soalang at gyn onherroeplik herindelingsbeslút sels nommen is of ôns oplaid. Én solang d'r gyn reden is om in 't belang fan de inweuners fan deuze gemeente âns te handelen en te beslúten.

Dat d'r nag ok fan Den Haag út nag niks besloaten is blykt út de op 2 july 2013 annommen moasy fan de SP in de Eerste Kamer. Sitaat: "Nadere analyse moet komen over nut, noodzaak en democratische wenselijkheid van de door haar publiek gemaakte voornemens met betrekking tot de bestuurlijke inrichting van Nederland op lokaal, regionaal en provinciaal niveau en (een analyse van) het voorziene

tijdpad. Ook wordt de regering verzocht tot dan op dit terrein geen onomkeerbare stappen te zetten.”

Foorsitter: sette wij fandaag, lezen dut fersoek fan de Eerste Kamer an de regering, onomkeerbare stappen? Wat de regering sels in 'n brief fan 23 maai 2013 al wêl sait is (sitaat): “dat het kabinet kiest voor herindeling van onderen op. “ Dinkt 't kelezy/deuze raad deran te foldoen deur over 't kônsept-herindelingsbeslút in de loop fan 2014 'n referindum út te skriven? Op woensdeg 19 maart binne d'r gemeenteraadsferkiezings. Wij binne fan bedinken dat 'n nije raad ant dan toe foerde belaid, in dut efal 't herindelingspreses, goedkeure mot. Deuze raad sou fanaven ommers 'n foorberaidingsbeslút nimme der't se sels na maart 2014 niet meer over gaan.

'n Herindelingsbeslút wort ommers niet eerder dan in 2015 deur de in maart 2014 koazen nije raden nommen. In de loop fan 2014 mot de tekst foor dat beslút nag an de burgers foorlaid wort. En 'n werklike herindeling sil niet eerder plakfine dan per 1 jannewary 2018, Harlingen het d'r foor koazen om bestuurlik selsstandig te bliven. Maar is dat na de raadsferkiezings in maart 2014 nag soa. Wêrom gyn dúdlikhyd foor de kommende fier jaar met 'n al dan niet nij 't herindelingspreses befestigend beslút in de fier nije raden? Of hewe de nije gemeenteraden maar feerder út te foeren wat d'r ant nou an beslútforming lait over in dut gefal 'n nou nag wînste herindeling? 't Is 'n fraag an 't kelezy.

De raadsfraksys kregen kortleden 'n brief, ok as Ingezonden in de Bildtse Post te lezen. “Nog steeds vind ik dat het gemeentebestuur heldere, eerlijke en vooral leesbare informatie (in Klare Taal) moet verstrekken om haar burgers juist te informeren. Vervolgens zouden zij de keus moeten hebben om samen een weloverwogen keus te kunnen maken. Dat is Democratie.” Frije Bilkerts stelt die de fragen nou an 't kelezy omdat wij de antwoorden niet hewe: Wat zijn de gevolgen van fusie, samenwerking of zelfstandig bliven voor de gemeentelijke financiën en voor de financiën van de burgers van het Bildt? (meerjarenramingen); Wat gebeurt er met onze huidige voorzieningen na fusie, samenwerking of zelfstandig bliven? En met onze inspraak/ zeggenschap over onze directe leefomgeving en

cultuur? Hoe sterk staan we?; Wat zijn de gevolgen voor de veiligheid en zorgzaamheid in onze omgeving? En voor de ontwikkeling van het Bildt, bijvoorbeeld toerisme, milieu, werk, etc.” De fragen binne ant nou toe, half jannewary 2014, onbeantwoord bleven

Reservetekst

Eandsybeslút nag 't folgende over de in 't foorstel foorkommende werknaam Westergo foor de nije gemeente. De de naam Westergoa (met o a) is toegelyk Bildts en Frys. Neffens 't 'Handvest voor regionale of minderheidstalen' mât 't Frys d'r in de frystalige gemeentes Menameradiel en Littenseradiel niet op achterút gaan bij 'n fuzy. Fan de prevînsy út wort 't brúkken fan Frise en Bildtse namen stimuleerd. Sien (foor 't Frys) ok de bestuursôfspraak 'Friese taal en cultuur' tussen de prevînsy en 't ministry.

Ok kin wezen worre op 't fait dat eerder Franekeradeel, Menameradiel en 't Bildt 't waterskap Noardlik Westergoa formden. De naam fan de rijdyk oast fan Menameradiel is Westergoadyk. Westergo is de naam fan ferenings/organisasys. Én, niet onbelangryk, de domeinnaam Westergoa beskikber is (kleem Menameradiel),

(andere fraksys evt rea:...)

Frije Bilkerts, leendert Ferwerda

niet brûkte tekst (AB)

Westhoek, Swartehaan, de met Nuon-geld opknapte Bildtdiken, Ouwe-Syl. Ons aigen werelds erfgoed. Met de aigenhyd fan ôns taal en kultuur het 't Bildt 'n unyk gebieds-dna. Laat de toeristen met de cruiseskippen maar komme fia de haven fan Westergoa.

Wij busse se fan Harlingen út na Froubuurtstermôln en Ouwe-Syl. Om 't toerisme te stimuleren het de gemeente de BABO heroprucht, Billands Aigen Bus Ondernimming. De Amerikanen, Sinezen en Japanners hewwe 'n rúmme keus om met 'n moterskip of elektrise sloep 't Bildt deur te faren.